

Sabiedrības struktūra.

Īpašumtiesības uz ražošanas līdzekļiem.

Skaidrs, ka mežonīgais kapitālisms tā pašreizējā formā nav pieņemams nākotnes sabiedrībai, taču vēl mazāk cerību ir struktūrai, kurā ražošanas līdzekļi vienkārši pieder valstij, kā tas ir bijis mūsu izbaudītajā sociālismā. Jāmeklē trešais ceļš.

R. Šteiners saka, ka kapitālismam, ja to pareizi izprot, nav ne vainas, jo pamatā tas nozīmē, ka cilvēks, kurš grib un var ražot kādu sabiedrībai nepieciešamu produktu, drīkst to darīt, izmantojot savas spējas, kompetenci un līdzekļus, kas ir viņa rīcībā.

Problēma sākas brīdī, kad ražošanas līdzekļi tiek iegādāti par privātu naudu. Tas dabiskā kārtā izraisa vēlmi ieguldīto atgūt. Rodas nepieciešamība pēc neadekvātām cenām, kuras vairs reāli nav saistītas ne ar pašu produktu, ne ar sabiedrības vajadzību pēc tā, ne ar cilvēku reālo pirktspēju. Rodas, tā teikt, vienvirziena kustība, kurai nav jēdzīgu mērķu un nekādu robežu, kuras dzinējspēks ir hipertrofēts pašsaglabāšanās instinkts. Turklāt ražošanas līdzekļos ieguldītā privātā nauda kļūst par neapzinātu balastu produkta ceļā no ražotāja pie patērētāja (arī pārdodot tos tālāk).

Iespējamais risinājums: Ražošanas līdzekļos nauda tiek ieguldīta tikai vienu reizi, proti, to ražošanas gaitā, apmaksājot tajos ieguldīto darbu. Pēc tam tie tiek piešķirti personai vai personu grupai, kura izrāda iniciatīvu ar tiem darboties sabiedrības labā un kompetentas komisijas priekšā pierāda savas spējas to darīt (iesniedzot un aizstāvot savu projektu). Ražošanas līdzekļi tiek nodoti šī cilvēka vai grupas rīcībā kā privātīpašums (veselīgais kapitālisms) ar visu no tā izrietošo rīcības brīvību un atbildību, bet...

Uzņēmums pieder tā vadītājam tikai tik ilgi, kamēr viņš šajā uzņēmumā darbojas. Ja viņš nolemj mainīt savu nodarbošanos vai sasniedz zināmu vecumu, kad vairs nevar pildīt savus pienākumus, īpašuma tiesības pāriet nākamajam vadītājam – atkal ar kompetentas komisijas akceptu. Respektīvi uzņēmuma īpašnieks nedrīkst to nedz pārdot, nedz vienkārši nodot saviem mantiniekiem, vienīgi, ja viņu starpā ir kāds, kurš var turpināt viņa darbu. Šai ziņā var teikt, ka ražošanas līdzekļi pavisam konkrēti pieder sabiedrībai, un nevis abstrakti-anonīmi jeb praktiski nevienam, kad nav reālas atbildības par to jēdzīgu izmantošanu sabiedrības labā. To jau mēs labi pazīstam.

Nākamā problēma, kas arī parasti paliek ārpus mūsu redzesloka, - pašlaik īpašumtiesības uz ražošanas līdzekļiem automātiski tiek saistītas ar tiesībām uz visu uzņēmuma gūto peļņu. Tas izraisa un stimulē alkatību, jo nekādu ierobežojumu nav, un cilvēka daba darbojas vienā virzienā – ekspluatēt, krāt, krāpt un postīt, pēc principa „pēc manis kaut vai plūdi”. Jāražo vairāk, jāveicina noiets kā tāds, jārada mākslīga patērētāja interese par produktu, jāapsteidz

konkurenti utt. Un te nāk revolūcija: līdz ar tiesībām pēc sava prāta pārvaldīt ražošanas līdzekļus un procesus netiek piešķirtas tiesības arī uz visu peļņu, bet gan tikai uz vienu tās daļu (%). Tas balstās apziņā, ka produkts tiek saražots ar visu uzņēmuma darbinieku spēkiem, tādēļ katram pieder daļa no peļņas (% atbilstoši ieguldījumam). Šādi ikviens darbinieks ir ieinteresēts ieguldīt darbā visu potenciālu. Katra peļņa ir atkarīga no kopīgiem centieniem, katrs jūtas kā reāls procesa dalībnieks un produkta īpašnieks. Tas ir līdzīgi kā akciju sabiedrībā, vienīgi šeit akcijas pieder tiem, kuri piedalās produkta ražošanā – fiziski vai garīgi. Viņi visi noteiktā veidā piedalās arī peļņas sadales kritēriju noteikšanā.